Voorstel Zero Waste Lab / Plein 40-45 markt

Titel: De kringloop voor GF-sluiten op de markt van Plein 40-45: samen tegen voedselverspilling en naar een circulaire markt.

Locatie: Markt Plein '40-'45

Het ontstaan van Zero Waste Lab (ZWL) en verdere ontwikkeling

Marktondernemers hebben in 2019 aangegeven graag te willen experimenteren met een reeds op de markt bestaand kleinschalig afvalscheiding en recycle-initiatief. Dit idee is gedoopt tot het Zero Waste Lab en functioneert nu als het afvalscheidingsstation van de markt. Inmiddels functioneert het afvaleiland volledig. Het ZWL is van marktondernemers, voor marktondernemers, door marktondernemers. **Ons doel is zoveel mogelijk monostromen van zowel biologisch afbreekbaar materiaal als niet afbreekbaar materiaal te onderzoeken** en hierop een circulaire businesscase te realiseren.
Centraal hierin staat dat het Zero Waste Lab ernaar streeft om minder verkeerstromen in het gebied te realiseren en meer circulaire reststromen te genereren (meer efficiëntie en duurzamere bestemmingen).
De genoemde circulaire businesscase bestaat uit het zoeken naar een bestemming voor:
Reststromen van karton
Reststromen van plastic
Reststromen van GF

In deze businesscase dienen de reststromen een herbruikbare eindbestemming te krijgen, zodat de basis circulair wordt. Hierdoor zal het financieel ook terug opleveren voor de markt en haar ondernemers. Lage kosten voor de marktondernemers zal namelijk ook voor een financiële gezonde markt zorgen. Het draagvlak onder de marktondernemers zal groter worden omdat het loont om circulair te zijn. De kijk op afval van de marktondernemers zal hierdoor ook positief worden beïnvloed, oftewel er ontstaat bewustwording onder hen.

Proeftuin markt Plein '40-'45

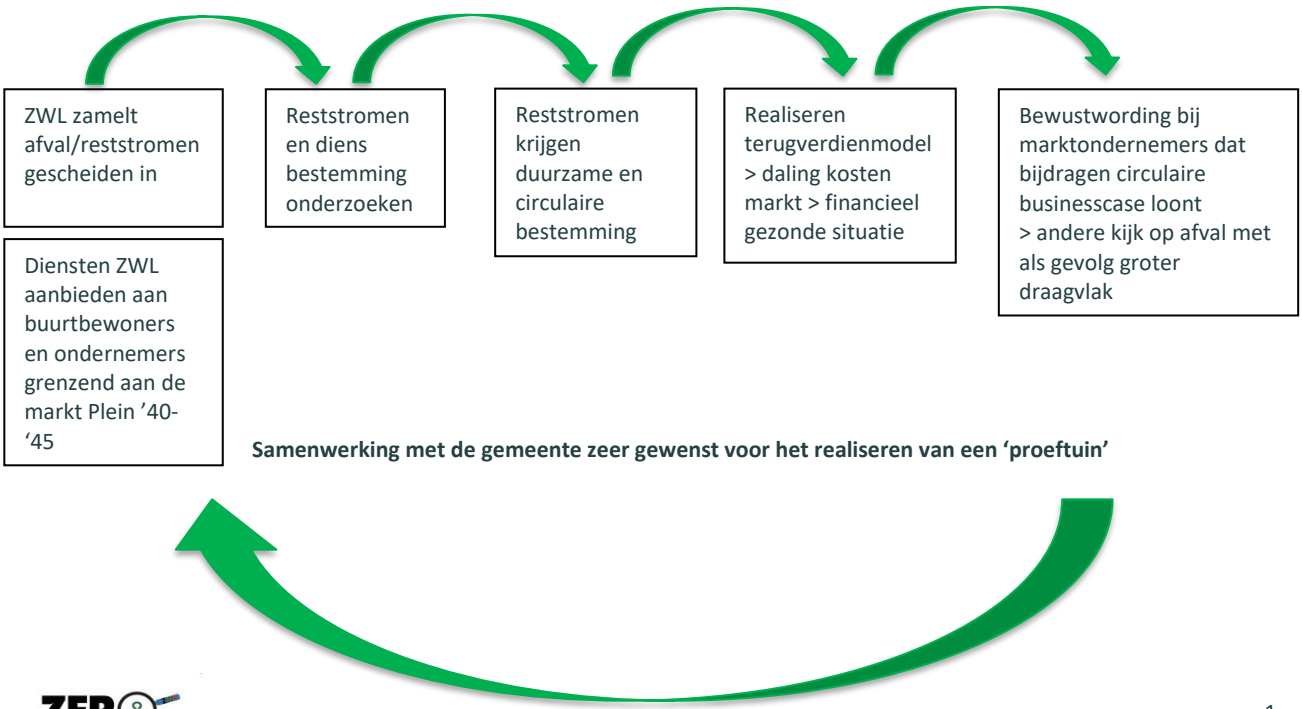

Resultaten van Zero Waste Lab (ZWL)

Zero Waste Lab heeft tot nu toe drie tastbare resultaten behaald:

1. De afvalstromen, aardappelen/groenten/fruit (AGF), karton, plastic kratjes, en pallets worden apart ingezameld.
2. Afval is nu uit het zicht en een schoon plein is hierdoor gerealiseerd.
3. De eerste vier maanden van het functioneren van het ZWL zijn de afvalstromen gewogen/ geteld. Om de drie maanden vindt er een twee weken durende dagelijkse telling plaats van de afvalstromen.

Om een 'proeftuin' te realiseren is een verdieping van de samenwerking met And The People gewenst, aangezien zij als brug fungeren met Afval en Grondstoffen en Economische zaken van de Gemeente Amsterdam.

Doel: Aan welk(e) duurzaamheidsdoel(en) van de gemeente wilt u bijdragen met uw project

Het uiteindelijke doel is om van de markt op Plein 40-45 een circulaire markt te maken aangejaagd door de marktondernemers, in samenwerking met de buurt en de gemeente. Zero Waste Lab (ZWL) wil hierin vanuit de eerdere activiteiten en ervaring een trekkersrol in vervullen.

Doelen voor deze verkenning zijn om specifieker te maken hoe vanuit ZWL op plein 40-45 invulling kan worden gegeven aan het sluiten van een kringloop voor GF en welke activiteiten hiervoor nodig zijn om dit effectief met andere ondernemers en de buurt te realiseren. Het doel is om op kortere termijn is om voedselverspilling tegen te gaan om uiteindelijk circulaire afvalverwerking voor de markt op Plein '40-'45 te realiseren door en voor de marktondernemers en in samenwerking met de buurt: de markt als proeftuin voor circulaire samenwerkingen,

Uit de verkenning wordt duidelijk en zichtbaar wat de impact van het tegengaan van voedselverspilling op lokaal niveau kan betekenen en wordt ook inzichtelijk gemaakt wat hiervoor nodig is. Daarnaast wordt ook inzichtelijk hoe deze impact kan bijdragen aan andere afvalstromen als ook het imago van de markt als circulaire proeftuin en uitnodigt tot medewerking en samenwerking van zowel bezoekers als ondernemers. Daarnaast helpt de verkenning als basis voor bredere samenwerkingen en een verdere positionering van ZWL/plein 40-45 markt als circulaire markt[1].

Om bovenstaande specifiek te maken willen we deze verkenning gebruiken om een concreet voorbeeldproject op te zetten voor het verwerken van gf-afval en hoe dit ook qua communicatie goed kan worden opgezet om meerdere marktondernemers, bezoekers, de buurt en overige relevante stakeholders te betrekken.

Dit project sluit daarmee aan op de circulaire ambities en duurzaamheidsdoelen van de gemeente, o.a.:

- *2030:* 50% verminderen van C)2-uitstoot door voedselverspilling tegen te gaan, voedsel dat overblijft terug te brengen in het voedselsysteem, organische reststromen her te gebruiken, de consumptie van plantaardige voeding te stimuleren en te zorgen voor meer

[1] *Eerder is een pilot gestart gericht op de inzameling en verwerking van de kunststof kratjes; deze keten wordt nu helemaal uitgezocht en hopelijk als eerste afvalstroom uit het systeem gehaald om circulair te gaan verwerken met medewerking/onder regie van de marktondernemers zelf. Versterking van de communicatie daaromheen kan enorm ondersteunend werken aan bovenstaande positionering van ZWL als circulaire proeftuin.*

lokaal en duurzaam geproduceerd voedsel (25% in 2030) voor een eerlijke prijs op de Amsterdamse Markt (Uitvoeringsagenda Voedselstrategie 2023-2026).
- 2050: volledig circulaire economie

Doelgroep (niet verplicht)
- Ondernemers op markt Plein '40 - '45
- Bezoekers van Plein '40-'45
- Buurtbewoners in de buurt van Plein '40-'45
- Overige belangrijke stakeholders: gemeente, afvalverwerkingsbedrijf, maatschappelijke organisaties

Activiteiten
- In kaart brengen huidige situatie van voedselverspilling (aantallen, welk voedsel, hoe wordt het nu verwerkt, hoe is de voorkant geregeld),
- Verkenning ecosysteem en stakeholdernetwerk; Daarvoor gesprekken met stakeholders, marktondernemers, bezoekers, waarbij 3 interviews ook tbv externe publicatie worden verwerkt
- Verkenning tbv oplossingen, ook betrekken van experts via een bijeenkomst
- Onderzoek en evaluatie van huidige positionering en communicatie-activiteiten rondom ZWL-projecten (ook onder stakeholders), wat is de boodschap richting markt ondernemers en andere lokale stakeholders, hoe krijgen we ze mee in het verhaal? En hoe geven we hun de juiste tools om over hun stichting te communiceren naar achterban & breder publiek?
- Verkenning naar sluiten van kringloop voor kratjes: o.a. welke learnings en vervolgstappen en die ook vertalen naar de uitwerking van de gf-afvalstroom
- Verkennen financiële haalbaarheid en kansen tbv vervolg

Output
- Output verkenning visueel weergegeven in visual roadmap; een deelbare presentatie (inclusief oplossingen en advies voor vervolg)
- 3 interviews die belangrijke stakeholderrs representeren en hun verhaal die ook extern deelbaar zijn en zichtbaarheid geven aan deze verkenning en stakeholders betrokken maakt
- 1 bijeenkomst met stakeholders en/of activiteit op de markt waarbij idealiter al een 1^{e} start wordt gemaakt met het tegengaan van voedselverspilling

Planning (1-4 maanden)
- Fase 1 (1 maand): verkenning: in kaart brengen huidige situatie en gesprekken starten
- Fase 2 (1-2 maanden):
    - Uitwerking verkenning, inclusief tussentijdse terugkoppeling (1 maand)
    - Indien mogelijk: Start met implementatie concrete acties die volgen uit verkenning tbv positionering, samenwerking, communicatie en uitvoering
- Fase 3 (1 maand):
    - Indien mogelijk: Vervolg implementatie concrete acties die volgen uit verkenning tbv positionering, samenwerking, communicatie en uitvoering
    - Afronding en evaluatie
    - Zichtbaarheid geven aan projectactiviteiten

Het streven is om niet alleen een adviesrapport af te leveren, maar tijdens de verkenning al met bepaalde acties aan de slag te gaan, ook tbv externe communicatie zodat de verkenning ook al

direct tastbaar en zichtbaar wordt voor betrokkenen en we samen leren door direct aan de slag te gaan.

Waarom bent ú de aanvrager?
Dit initiatief wordt geïnitieerd en aangejaagd door marktondernemers van plein 40-45. Zij hebben zich georganiseerd als Stichting Zero Waste Lab Plein '40-'45. Het ZWL is opgericht om de markt te helpen duurzamer met afval om te gaan, afvaloverlast in de omgeving weg te nemen en afvalkosten te besparen, met het doel om verbeterd afval scheiden te koppelen aan besparing voor marktondernemers. De ambitie is om ZWL de komende jaren verder te versterken. Daarvoor hebben we externe expertise nodig.

Beschrijf het complexe karakter van uw initiatief

- Opzetten/positioneren van een organisatie die gedragen wordt door de markt, erkend en vertrouwd wordt door de gemeente maar ook zelfstandig en effectief afvaltaken van de markt op zich kan nemen
- Er is geen draaiboek, want het is niet eerder gedaan
- Het is geen simpele stap van A naar B, maar vergt een strategische route die
- resulteert in een situatie waar iedereen achter staat en die circulariteit in de hand werkt.

Beschrijf uw eigen bijdrage
De aanvragers zetten hun eigen uren in of besteden deze uit om de marktondernemers te mobiliseren, deel te nemen aan co-creatie sessies en aan overleggen.

Welke andere partijen leveren een bijdrage aan het project

- De Gezonde Stad voert het onderzoek en verkenning uit. Zij hebben veel ervaring met het opzetten en uitvoeren van complexe duurzaamheidsprojecten en de daarbij behorende communicatie, activatie en organisatie. Daarbij hebben zij veel ervaring met (het opzetten van) publiek-private samenwerkingen, met name tussen ondernemers, bewoners, gemeente, maatschappelijke organisaties. Ook hebben zij veel ervaring en een groot, breed netwerk in duurzaamheidsprojecten, ook gericht op circulair, voedsel(verspilling).
- Gemeente Amsterdam (Afval en Grondstoffen en Economische Zaken) levert een bijdrage door deel te nemen aan het onderzoek, blijft nauw betrokken om aansluiting te zoeken bij stadsbrede ambities om de organisatievormen van markten te herevalueren. Daarnaast legt de Gemeente Amsterdam het fundament voor het opzetten van een proeftuin op Plein '40-'45.
- And The People is als kwartiermaker de brug naar gemeente en interne organisatie en legt verbinding met alles wat loopt in de buurt rondom circulaire afvalverzameling, zoals een experiment met het scheiden van kratjes op de markt en een incentive voor scheiden voor marktondernemers.
- Future of Food, onderzoekt het realiseren van een proeftuin

Voorgeschiedenis en contact met de gemeente(niet verplicht)

De stichting Zero Waste Lab Plein '40-'45 is opgericht ten behoeve van het ontstaan van een eenheid op de markt Plein '45-'45. Het doel is om circulaire afvalverwerking op Plein '40-'45 mogelijk te maken en een drijvende kracht hiervoor te beleggen in het systeem. De afgelopen jaren hebben we pilots opgezet en samengewerkt met de buurt en gemeente. Zo wordt AGF gescheiden, zodat er geëxperimenteerd kan worden met veevoer en andere verwerkingsmogelijkheden en zijn er verschillende maatregelen genomen om plasticvervuiling op de markt tegen te gaan. We hebben een stichting opgericht voor het Zero Waste Lab, waarin statutair is vastgelegd dat we ons richten op innovatie en duurzaamheid voor de markt.

Hebt u toestemmingen (of vergunningen nodig)? Zo ja, welke?

De statuten 'innovatie en duurzaamheid', geschiedenis

kunnen hier nog worden toegevoegd.

Belemmeringen en risico's

- Notk

Kennis delen

Opgedane kennis wordt gedeeld met de betrokken partijen:

- De ondernemers op Plein ‘40-’45
- Schone en Duurzame Markten
- Andere Markten
- EZ
- Stadsdeel Nieuw-West (schoon, heel veilig)
- Buurtbewoners
- Overig netwerken en partijen notk

Resultaat

Projectdeliverables, o.a.:

- PvA tbv is sluiten kringkoop voor gf op plein 40-45 inclusief advies (ook tbv kostenbesparing) invulling tbv vervolg, governance en de learnings die ook relevant zijn voor eventuele andere afvalstromen, maar ook andere markten. Presentatie via visual roadmap
- Daarbij benodigd ecosysteem inzichtelijk en vervolgens ook in kaart hoe interne en externe communicatie kan worden ingericht
- Zichtbaarheid aan activiteiten die ook bijdragen aan zichtbaarheid ZWL en betrokkenheid met de buurt en andere stakeholders
- De start van een actie om al voedselverspilling tegen te gaan (naar oplossingen toewerken door aan de slag te gaan)

Kosten (in concept)

Organisatie	
Algemeen projectmanagement en afstemming opdrachtgever en andere stakeholders – 8 uur	
Verkenning en 3x diepte interviews (ook voor publicatie)- 50 uur	
Uitwerken verkenning en adviesplan/presentatie - 16 uur	
Organisatie en uitvoering van bijeenkomst/activiteit op markt – 24 uur	
Eindredactie interviews, vormgeving, presentatie en publicatie – 24 uur	
Onderzoeken hoeveelheid monostromen op de markt-per monostroom- 24 uur	
Benaderen andere partijen omtrent circulaire verwerking monostromen- 24 uur	
Evaluatie (1 x meeting en follow-up afstemmen) – 4 uur	
TOTAAL UREN	
Kosten	
Ontwerp visual roadmap (2 a 3 visuals en praatplaten)	
Fotografie (4 x -> 3 portretten en van Zero waste lab ondernemers, sfeerbeelden)	
Overige onkosten (organisatie bijeenkomst, buurtactivatie)	
Bijdragen experts	
TOTAAL KOSTEN	**€ 20.000**